

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. gegužės 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Notarai, veikiantys per priverstinio vykdymo procedūras, grindžiamas autentišku dokumentu – Procedūra, per kurią neužtikrinamas rungimosi principas – Nediskriminavimo principas – SESV 18 straipsnis – Teisė į teisingą bylos nagrinėjimą – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis“

Sujungtose bylose C-267/19 ir C-323/19

dėl *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebo komercinis teismas, Kroatija) 2019 m. kovo 20 d. (C-267/19) ir 2019 m. balandžio 8 d. (C-323/19) nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2019 m. kovo 28 d. ir 2019 m. balandžio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Parking d.o.o.

prieš

Sawal d.o.o. (C-267/19)

ir

Interplastics s. r. o.

prieš

Letificio d.o.o. (C-323/19)

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Safjan, teisėjai C. Toader (pranešėja) ir N. Jääskinen,

generalinis advokatas M. Bobek,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Parking d.o.o.*, atstovaujamos advokato M. Kuzmanović,

* Proceso kalba: kroatų.

- *Interplastics s.r.o.*, atstovaujamos advokato M. Praljak,
- Kroatijos vyriausybės, atstovaujamos G. Vidović Mesarek,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir M. Mataija,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 1 dalies, SESV 18 straipsnio, 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1), taip pat 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) ir 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) išaiškavimo.
- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant du ginčus dėl prašymų išieškoti nesumokėtas skolas, kilusias, pirma, tarp *Parking d.o.o.* ir *Sawal d.o.o.* ir, antra, tarp *Interplastics s.r.o.* ir *Letifico d.o.o.*

Teisinis pagrindas

EŽTK

- 3 EŽTK 6 straipsnio „Teisė į teisingą bylos nagrinėjimą“ 1 dalyje nustatyta:

„Kai yra sprendžiamas tam tikro asmens civilinio pobūdžio teisių ir pareigų ar jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo turi teisę, kad bylą per įmanomai trumpiausią laiką viešumo sąlygomis teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir bešališkas teismas. <...>“

Sąjungos teisė

Reglamentas (EB) Nr. 805/2004

- 4 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 805/2004, sukuriančio neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą (OL L 143, 2004, p. 15; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 38), 3 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šis reglamentas taikomas teismo sprendimams, susitarimams ir autentiškiems dokumentams dėl neginčytinų [neginčytų] reikalavimų.

Reikalavimas laikomas neginčytinu, jeigu:

- a) skolininkas, pripažinimu ar susitarimu, kurį patvirtino teismas arba kuris buvo sudarytas prieš teismą procesinių veiksnių metu, aiškiai sutiko su juo; arba

- b) teismo bylos nagrinėjimo metu, atsižvelgiant į atitinkamus procedūrinius reikalavimus pagal kilmės valstybės narės teisės aktus, skolininkas niekada jam neprieštaravo; arba
- c) skolininkas nedalyvavo ar jam nebuvo atstovaujama teismo posėdyje, susijusiame su šiuo reikalavimu po to, kai teismo proceso metu iš pradžių prieštaravo reikalavimui, su sąlyga, kad toks elgesys prilygsta tyliam sutikimui su reikalavimu ar faktui, kreditoriaus pareikštu pagal kilmės valstybės narės teisės aktus; arba
- d) skolininkas aiškiai sutiko su juo autentiškame dokumente.“

Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012

- 5 Reglamento Nr. 1215/2012 4 ir 10 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(4) tam tikri skirtumai tarp jurisdikciją ir teismo sprendimų pripažinimą reglamentuojančių nacionalinių taisyklių trukdo patikimai veikti vidaus rinkai. Nuostatos dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų pripažinimą ir vykdymą, yra labai svarbios;

<...>

(10) šio reglamento taikymo sritis turėtų apimti visas pagrindines civilines ir komercines bylas, išskyrus kai kurias aiškiai nustatytas bylas <...>“

- 6 Minėto reglamento 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Visų pirma šis reglamentas netaikomas mokesčių, muitų ar administracinėms byloms arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdam valstybės įgaliojimus (*acta iure imperii*).“

- 7 Šio reglamento 2 straipsnio a dalyje sąvoka „teismo sprendimas“ apibrėžiama kaip „bet koks valstybių narių teismo sprendimas, neatsižvelgiant į tai, kaip tas sprendimas gali būti įvardijamas, įskaitant nutartį, įsakymą, nutarimą ar vykdomąjį raštą, taip pat teismo pareigūno sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų nustatymo“.

- 8 To paties reglamento 3 straipsnyje numatyta:

„Šiame reglamente sąvoka „teismas“ apima šias institucijas, jei jos turi jurisdikciją nagrinėti bylas, patenkančias į šio reglamento taikymo sritį:

- a) Vengrijoje – nagrinėjant bylas dėl mokėjimo reikalavimų (*fizetési meghagyásos eljárás*) supaprastinto proceso tvarka – notarai (*közjegyző*);
- b) Švedijoje – nagrinėjant bylas dėl mokėjimo reikalavimų (*betalningsföreläggande*) ir pagalbos (*handräckning*) supaprastinto proceso tvarka – išieškojimo tarnyba (*Kronofogdemyndigheten*).“

Kroatijos teisė

Priverstinio vykdymo įstatymas

- 9 Pagal *Ovršni zakon* (Priverstinio vykdymo įstatymas, *Narodne novine*, Nr. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 ir 73/17) 1 straipsnį notarams suteikiami įgaliojimai vykdyti priverstinį skolų išieškojimą remiantis „autentišku dokumentu“, be aiškaus atsakovo sutikimo išduodant vykdomąjį raštą kaip vykdomąjį dokumentą.
- 10 Pagal Priverstinio vykdymo įstatymo 57 straipsnio 1 dalį skolininkas gali per aštuonias dienas apskusti vykdomuosius raštus, priimtus remiantis autentišku dokumentu, o ginčiuose dėl valiutos keitimo ir čekių – per tris dienas, išskyrus atvejus, kai jis ginčija tik sprendimą dėl procedūros išlaidų.
- 11 Šio įstatymo 58 straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Jeigu ginčijamas visas vykdomasis raštas arba tik jo dalis, kurioje skolininkui nurodyta sumokėti skolą, prieštaravimą nagrinėjantis teismas panaikina tą vykdomojo rašto dalį, kurioje nurodoma vykdyti reikalavimą, ir panaikina priimtas priemones, o teismo procesas tęsiamas pagal taisykles, taikytinas prieštaravimo dėl mokėjimo įsakymo atveju, o jeigu jis neturi teritorinės jurisdikcijos, perduoda bylą kompetentingam teismui.“

Civilinio proceso kodeksas

- 12 *Zakon o parničnom postupku* (Civilinio proceso kodeksas, *Narodne novine*, Nr. 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 70/19) 446 straipsnis, susijęs su mokėjimo įsakymu, suformuluotas taip:

„Jei ieškinyje nurodytas reikalavimas susijęs su reikalavimu sumokėti pinigų sumą ir šis reikalavimas yra nustatytas autentišku dokumentu, pridėtu prie ieškinio originalo arba jo patvirtintos kopijos, teismas išduoda atsakovui įsakymą įvykdyti minėtą prašymą [mokėjimo įsakymą].

Prašyme išduoti mokėjimo įsakymą ieškovas turi nurodyti priežastis, dėl kurių prašė išduoti jį, o ne priverstinio vykdymo raštą, grindžiamą autentišku dokumentu. Jei teismas mano, kad ieškovo nurodytos priežastys nepateisina jo suinteresuotumo gauti mokėjimo įsakymą, jis atmets ieškinį kaip nepriimtina.

Laikoma, kad ieškovas yra suinteresuotas mokėjimo įsakymo išdavimu, kai atsakovas yra įsisteigęs užsienyje arba kai jis prieš tai ginčijo autentiškame dokumente nurodytą reikalavimą.

Teismas išduoda mokėjimo įsakymą, jei ieškovas, nors ir nepateikė prašymo išduoti mokėjimo įsakymą, tačiau atitinka visas mokėjimo įsakymo išdavimo sąlygas.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-267/19

- 13 2016 m. balandžio 25 d. *Parking*, Kroatijoje įsteigta bendrovė, kreipėsi į šioje valstybėje narėje veiklą vykdančią notarą, kad būtų pradėta priverstinio vykdymo procedūra prieš *Sawal*, pagal Slovėnijos teisę įsteigtą bendrovę. Ši procedūra buvo grindžiama „autentišku dokumentu“, t. y. oficialiai patvirtintų sąskaitų išrašu, kuris patvirtina reikalavimo egzistavimą.

- 14 2016 m. gegužės 23 d. notaras išdavė vykdomąjį raštą, juo nurodė *Sawal* per aštuonias dienas sumokėti reikalaujamą 100 Kroatijos kunų (HRK) (maždaug 15 EUR) sumą su delspinigiais ir 1 741,25 HRK (apie 260 EUR) procedūros išlaidų suma. 2017 m. vasario 9 d. *Sawal* buvo įteikti priverstinio vykdymo prašymas ir vykdomasis raštas.
- 15 Dėl šio rašto *Sawal* per nustatytą terminą pateikė prieštaravimą *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebo komercinis teismas, Kroatija).
- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, iš 2017 m. kovo 9 d. sprendimų *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) ir *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) matyti, kad sąvokos „teismas“, kaip ji suprantama pagal reglamentus Nr. 805/2004 ir Nr. 1215/2012, apibrėžtis neapima notarų, kurie naudodamiesi pagal nacionalinę teisę suteiktais įgaliojimais Kroatijoje veikia per priverstinio vykdymo procedūras, grindžiamas „autentišku dokumentu“.
- 17 Šis teismas pažymi, kad per procedūrą, vykstančią prieš vykdomojo rašto išdavimą, neužtikrinamas rungimosi principas ir kad pagal pirmesniame punkte nurodytą jurisprudenciją ši raštą išdavė ne teismas, o notaras. Todėl jis mano, kad negali tęsti prieštaravimo procedūros, dėl kurios į jį kreiptasi, nes vykdomąjį raštą išdavė tokios kompetencijos akivaizdžiai neturinti institucija per priverstinio vykdymo procedūrą, kuri pažeidžia pagrindinius Sąjungos teisės principus.
- 18 Taigi minėtas teismas mano, pirma, kad priėmus minėtus sprendimus Kroatijos fizinių ar juridinių asmenų padėtis nepalankesnė, palyginti su kitų valstybių narių fizinių ar juridinių asmenų padėtimi, nes Kroatijoje notarų išduoti vykdomieji raštai kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse nepripažįstami nei kaip Europos vykdomieji raštai pagal Reglamentą Nr. 805/2004, nei kaip teismo sprendimai pagal Reglamentą Nr. 1215/2012. Toks nevienodas požiūris į Kroatijos fizinius ar juridinius asmenis ir į kitų valstybių narių asmenis yra pagal SESV 18 straipsnį draudžiama diskriminacija.
- 19 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, tai, kad pas notarą pradėtoje autentišku dokumentu grindžiamoje priverstinio vykdymo procedūroje nesilaikoma rungimosi principo, taip pat gali reikšti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnyje numatytos teisės į veiksmingą teisinę gynybą pažeidimą.
- 20 Be to, šis teismas nurodo, kad, kiek tai susiję su „autentišku dokumentu“ grindžiamoje priverstinio vykdymo procedūroje dalyvaujančių notarų įgaliojimais, Kroatijos teismai laikosi skirtingos praktikos, atsižvelgdami į tai, ar atsakovas, fizinis (juridinis) asmuo, gyvena (yra įsteigtas) Kroatijoje, ar kitoje valstybėje narėje.
- 21 Šiomis aplinkybėmis *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebo komercinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip antai [Priverstinio vykdymo įstatymo] 1 straipsnis, pagal kurią notarams suteikiami įgaliojimai remiantis autentišku dokumentu išduoti vykdomąjį raštą kaip vykdomąjį dokumentą ir pradėti priverstinį reikalavimų vykdymą negavus aiškaus skolininko, kuris yra [Kroatijoje] įsteigtas juridinis asmuo, sutikimo, atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalį ir SESV 18 straipsnį, atsižvelgiant į [2017 m. kovo 9 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) ir 2017 m. kovo 9 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193)]?
2. Ar 2017 m. kovo 9 d. Teisingumo Teismo [sprendime] *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) ir [2017 m. kovo 9 d. Teisingumo Teismo sprendime] *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) pateiktas išaiškinimas gali būti taikomas [šioje] byloje <...> ir konkrečiau, ar Reglamentas Nr. 1215/2012 turi būti aiškinamas taip: Kroatijoje notaras, naudodamiesi jiems pagal nacionalinę teisę suteiktais įgaliojimais vykstant priverstinio vykdymo procedūroms, per kurias remiamasi

„autentišku dokumentu“, kai skolininkai (atsakovai) yra kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse įsteigti juridiniai asmenys, nepatenka į sąvokos „teismas“, kaip ji suprantama pagal minėtą reglamentą, apibrėžti?“

Byla C-323/19

- 22 2019 m. vasario 4 d. *Interplastics*, įsteigta Slovakijoje, kreipėsi į Kroatijoje veiklą vykdančią notarą, kad prieš *Letifico*, pagal Kroatijos teisę įsteigtą bendrovę, būtų pradėta priverstinio vykdymo procedūra, grindžiama „autentišku dokumentu“, t. y. 2018 m. gruodžio 11 d. išrašytų sąskaitų faktūrų sąrašu, patvirtinančiu, kad egzistuoja 17 700 EUR dydžio *Interplastics* skolinis reikalavimas bendrovei *Letifico*, kurio vertė nurodyta Kroatijos kunomis, kartu su teisės aktuose nustatytais delspinigiais, ir 7 210,80 HRK (apie 968 EUR) procedūros išlaidų suma.
- 23 Tą pačią dieną notaras išdavė vykdomąjį raštą, juo nurodė *Letifico* per aštuonias dienas sumokėti minėtą skolinio reikalavimo sumą. 2019 m. vasario 13 d. *Letifico* buvo įteikti priverstinio vykdymo prašymas ir vykdomasis raštas.
- 24 Dėl šio rašto ji per nustatytą terminą pareiškė prieštaravimą, ginčydama tiek skolinio reikalavimo pagrindą, tiek jo dydį.
- 25 Kilus tokių pačių abejonų kaip ir byloje C-267/19, *Trgovački sud u Zagrebu* (Zagrebo komercinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tuos pačius prejudicinius klausimus kaip ir toje byloje.
- 26 2019 m. gegužės 27 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-267/19 ir C-323/19 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 27 Siekiant nustatyti Teisingumo Teismo jurisdikciją atsakyti į prejudicinius klausimus, reikia patikrinti, ar pagrindinės bylos susijusios su Sąjungos teise. Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad, kaip ir byloje, kurioje priimtas 2017 m. kovo 9 d. Sprendimas *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193), prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nagrinėja du prieštaravimus dėl priverstinio vykdymo raštų, kuriuos notarai išdavė siekdami išieškoti skolas.
- 28 Jei būtų taikomas Reglamentas Nr. 1215/2012, tokios prieštaravimo procedūros iš esmės būtų užbaigtos priimant teismo sprendimus, kurie gali būti pripažįstami ir vykdomi kitoje valstybėje narėje. Taigi sąsajos su Sąjungos teise elementas, pateisiantis Teisingumo Teismo jurisdikciją atsakyti į prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus, galėtų būti kildinamas iš šio reglamento taikytinumo šiais atvejais (šiuo klausimu žr. 2016 m. gegužės 25 d. Sprendimo *Meroni*, C-559/14, EU:C:2016:349, 44 punktą).
- 29 Šiuo klausimu reikia pažymėti, pirma, kad skolų išieškojimo procedūros, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėse bylose, iš esmės priskirtinos prie „civilinių ir komercinių bylų“, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 1215/2012 1 straipsnio 1 dalį.

- 30 Antra, dėl užsienio elemento, kurio buvimas lemia šio reglamento taikytinumą (šiuo klausimu žr. 2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Maletic*, C-478/12, EU:C:2013:735, 26 punktą), reikia konstatuoti, kad byloje C-267/19 vykdymo atsakovo buveinė yra Slovėnijoje. Byloje C-323/19, atvirkščiai, vykdymo reikalaujančios bendrovės buveinė yra kitoje nei Kroatija valstybėje narėje, šiuo atveju Slovakijoje, o kitos bylos aplinkybės iš pirmo žvilgsnio susijusios tik su Kroatija.
- 31 Taigi, formaliai nesiremama Teisingumo Teismo jurisdikcijos nebuvimu dėl to, kad pastarojoje byloje nėra užsienio elemento, Europos Komisija kelia klausimą dėl Reglamento Nr. 1215/2012 taikytinumo tuo atveju, kai tik vykdymo reikalaujantis asmuo įsteigtas kitoje nei teismo vietos valstybėje narėje.
- 32 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad savo jurisprudencijoje vertindamas nagrinėjamų teisinių santykių tarptautinį pobūdį Teisingumo Teismas ne kartą rėmėsi „bylos šalių atitinkama gyvenamąja vieta“, neišskirdamas jų statuso procese (šiuo klausimu žr. 2005 m. kovo 1 d. Sprendimo *Owusu*, C-281/02, EU:C:2005:120, 25 ir 26 punktus).
- 33 Nors Reglamento Nr. 1215/2012 3 ir 26 konstatuojamosiose dalyse vartojama sąvoka „tarptautiniai ginčai“, pažymėtina, kad 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1896/2006, nustatančio Europos mokėjimo įsakymo procedūrą (OL L 399, 2006, p. 1), 3 straipsnio 1 dalyje atitinkama „tarpvalstybinio ginčo“ sąvoka apibrėžiama kaip byla, kurioje bent vienos iš šalių nuolatinė ar įprasta gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje kreiptasi į teismą.
- 34 Remdamasis šia nuostata Teisingumo Teismas nusprendė: kadangi ieškovo buveinė mokėjimo įsakymo procedūroje yra kitoje valstybėje narėje nei teismo vietos valstybė narė, byla yra tarpvalstybinio pobūdžio, todėl patenka į Reglamento Nr. 1896/2006 taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Bondora*, C-453/18 ir C-494/18, EU:C:2019:1118, 35 punktą).
- 35 Toks Reglamento Nr. 1896/2006 3 straipsnio 1 dalies aiškinimas taip pat iš principo padeda nustatyti ginčo tarptautinį pobūdį, taigi ir užsienio elementą, siekiant taikyti Reglamentą Nr. 1215/2012. Kadangi abu šie reglamentai priskiriami teismų bendradarbiavimo tarpvalstybinio pobūdžio civilinėse bylose sričiai, reikia suderinti atitinkamų sąvokų, kuriomis Sąjungos teisės aktų leidėjas juose rėmėsi, aiškinimą.
- 36 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Reglamentas Nr. 1215/2012 gali būti taikomas abiejose pagrindinėse bylose, todėl yra šių bylų sąsajos su Sąjungos teise elementas.
- 37 Taip pat reikia konstatuoti, kad nors prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausimai iš dalies susiję su EŽTK 6 straipsnio 1 dalimi, ši nuostata iš esmės atitinka Chartijos 47 straipsnį, kurį Teisingumo Teismas turi jurisdikciją nagrinėti, laikydamasis jos 51 straipsnio 1 dalies nuostatų, kai valstybės narės įgyvendina Sąjungos teisę (šiuo klausimu žr. 2019 m. balandžio 11 d. Nutarties *Hrvatska radiotelevizija*, C-657/18, nepaskelbta, EU:C:2019:304, 28 punktą).
- 38 Šiuo atveju prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nagrinėdamas ginčus, patenkančius į Reglamento Nr. 1215/2012 taikymo sritį, kelia klausimą, ar nacionalinės teisės aktais, kuriais notarams suteikiami įgaliojimai išduoti vykdomuosius raštus per priverstinio vykdymo procedūras, grindžiamas autentišku dokumentu, kurios vykdomos prieš kreipiantis į jį, nepažeidžiami pagrindiniai Sąjungos teisės principai, visų pirma SESV 18 straipsnyje numatytas nediskriminavimo principas ir Chartijos 47 straipsnyje numatyta teisė į veiksmingą teisinę gynybą.
- 39 Kadangi, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, minėtų nacionalinės teisės aktų atitikties pagrindiniams Sąjungos teisės principams gali turėti, nors ir netiesioginį, poveikį šio teismo sprendimų, priimtų per prieštaravimo dėl notaro išduoto rašto nagrinėjimo procedūrai, pripažinimui ir vykdymui kitose valstybėse narėse, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją nagrinėti prejudicinius klausimus, atsižvelgdamas į Chartijos 47 straipsnį ir SESV 18 straipsnį.

Dėl esmės

- 40 Pagal suformuotą jurisprudenciją, vykdant SESV 267 straipsnyje įtvirtintą nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą, pastarasis teismas nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išspręsti jo nagrinėjamą bylą. Į tai atsižvelgiant Teisingumo Teismui gali tekti prireikus performuluoti jam pateiktus klausimus (žr. 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *eco cosmetics ir Raiffeisenbank St. Georgen*, C-119/13 ir C-120/13, EU:C:2014:2144, 32 punktą ir 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Instituto Nacional de la Seguridad Social (Pensijos priedas motinoms)*, C-450/18, EU:C:2019:1075, 25 punktą).
- 41 Siekiant prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti naudingą atsakymą, dėl šio teismo nuorodos į 2017 m. kovo 9 d. Sprendimą *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199) reikia pažymėti, kad byla, kurioje priimtas tas sprendimas, buvo susijusi su Reglamentu Nr. 805/2004. Šiuo atveju abu atitinkami skoliniai reikalavimai nėra „neginčytini [neginčyti]“ reikalavimai, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 3 straipsnį, nes jie buvo ginčijami minėtame teisme. Todėl Reglamentas Nr. 805/2004 netaikytinas *ratione materiae*.
- 42 Taigi reikia suprasti, kad dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar tuo atveju, jei sprendimai, kuriuos jis priims, patenka į Reglamento Nr. 1215/2012 taikymo sritį, SESV 18 straipsnį ir Chartijos 47 straipsnį reikia aiškinti taip: jais draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos notarai, naudodamiesi jiems suteiktais įgaliojimais per priverstinio vykdymo procedūras, grindžiamas autentišku dokumentu, turi teisę išduoti vykdomuosius raštus, kurie, kaip matyti iš 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193), negali būti pripažinti ir vykdomi kitoje valstybėje narėje.
- 43 Dėl pastarojo sprendimo apimties pirmiausia reikia patikslinti, kad Teisingumo Teismas priėmė sprendimą tik dėl „teismo“ statuso pripažinimo notarams, kurie naudodamiesi Priverstinio vykdymo įstatymu jiems suteiktais įgaliojimais Kroatijoje veikia per priverstinio vykdymo procedūras, grindžiamas autentišku dokumentu, taigi ir dėl per tokias procedūras priimtų raštų pripažinimo ir vykdymo pagal Reglamentą Nr. 1215/2012, nekvestionuodamas šios Kroatijos teisinės sistemos specifikos.
- 44 Vis dėlto tame pačiame sprendime Teisingumo Teismas nepareikšė pozicijos dėl šių notarų kompetencijos išduoti vykdomuosius raštus per priverstinio vykdymo procedūras ir nepadare jokios išvados, kad pagal Reglamentą Nr. 1215/2012 draudžiama taikyti tokio pobūdžio procedūras.
- 45 Pirma, kalbant apie SESV 18 straipsnio, šiuo atveju taikytino nesant kitų konkrečių nuostatų dėl nediskriminavimo pagal Reglamentą Nr. 1215/2012, aiškinimą, pirmiausia reikia konstatuoti, kad Priverstinio vykdymo įstatyme nenumatyta skirtingas požiūris, taikant pilietybės kriterijų.
- 46 Iš tiesų, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, vykdymo reikalaujantis fizinis arba juridinis asmuo, nesvarbu, ar jis yra rezidentas, turi kreiptis į notarą, kad gautų vykdomąjį raštą, grindžiamą autentišku dokumentu. Pasibaigus šioms procedūroms, išduoti raštai negali būti pripažinti ir vykdomi kitoje valstybėje narėje remiantis Reglamentu Nr. 1215/2012, neatsižvelgiant į šalių pilietybės kriterijų.
- 47 Be to, šios išvados negali paneigti aplinkybė, kad kitų valstybių narių notarų, kurie Reglamento Nr. 1215/2012 3 straipsnyje aiškiai laikomi „teismais“, išduotiems raštams taikoma šiame reglamente numatyta pripažinimo ir vykdymo tvarka.
- 48 Notarų kvalifikavimas įvairiose valstybėse narėse vis dar susijęs su atitinkamų teisės sistemų ypatumais, nes kaip, beje, savo rašytinėse pastabose nurodė Komisija, Reglamentu Nr. 1215/2012 nesiekama įpareigoti teisingumo vykdymo organizuoti tam tikru būdu. Iš tiesų, kaip matyti iš šio reglamento 4 konstatuojamosios dalies, juo siekiama suvienodinti jurisdikcijos kolizines normas civilinėse ir

komercinėse bylose, kad būtų užtikrintas greitas ir paprastas valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas (2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Pula Parking*, C-551/15, EU:C:2017:193, 50 punktas).

- 49 Galiausiai, kiek tai susiję su atvirkštine diskriminacija, dėl kurios kyla klausimas prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, iš šiuo reglamentu nustatytos sistemos matyti, kad valstybės narės pripažįsta ir vykdo kitų valstybių narių teismų priimtus sprendimus civilinėse ar komercinėse bylose, laikydamosi jame įtvirtintų reikalavimų. Kadangi 2017 m. kovo 9 d. Sprendime *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) Teisingumo Teismas nusprendė, kad per priverstinio vykdymo procedūras notarų išduoti raštai nebuvo priimti teismo, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą, tų raštų negalima laikyti „teismo sprendimu“ pagal minėto reglamento 2 straipsnio a punktą ir jie negali būti vykdomi remiantis šiuo reglamentu; kitaip ši situacija būtų atvirkštinė diskriminacija (šiuo klausimu žr. 2019 m. lapkričio 6 d. Nutarties *EOS Matrix*, C-234/19, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:986, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 50 Be to, kaip matyti iš Kroatijos vyriausybės pateiktų pastabų, Kroatijos teisės sistemoje egzistuoja alternatyvūs teisių gynimo būdai, t. y. teisme pradėta mokėjimo įsakymo procedūra, galinti kompensuoti nepatogumus, kurių gali kilti notarams suteikus įgaliojimus išduoti vykdomuosius raštus per priverstinio vykdymo procedūras. Šiuo klausimu ši vyriausybė tvirtina, kad nors pagal Civilinio proceso kodekso 446 straipsnio antrą pastraipą tokios teisės gynimo priemonės priimtinumui taikoma suinteresuotumo pareikšti ieškinį pagal šią procedūrą sąlyga, šio straipsnio trečioje pastraipoje įtvirtinta tokio suinteresuotumo egzistavimo prezumpcija, kai atsakovas gyvena užsienyje. Šį aspektą turi patikrinti prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 51 Antra, kiek tai susiję su Chartijos 47 straipsnio aiškinimu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teigimu, tai, kad pas notarą pradėta priverstinio vykdymo procedūra, kurioje remiamasi autentišku dokumentu, nėra grindžiama rungimosi principu, reiškia teisės į veiksmingą teisinę gynybą pažeidimą.
- 52 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nors 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193) 58 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad Kroatijoje notaro atliekamas prašymo išduoti vykdomąjį raštą remiantis autentišku dokumentu nagrinėjimas nėra grindžiamas rungimosi principu, jis taip pat pripažino, kad galimybė kreiptis į teismą užtikrinama, nes notarų naudojamasi jiems suteiktais įgaliojimais per priverstinio vykdymo procedūrą prižiūri teismas, kuriame skolininkas gali pareikšti prieštaravimą dėl notaro išduoto vykdomojo rašto.
- 53 Taigi iš aplinkybės, kad priverstinio vykdymo procedūra, per kurią remiamasi autentišku dokumentu, nėra grindžiama rungimosi principu, nesant kitos prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktos informacijos, negalima daryti išvados, kad ši procedūra vykdoma pažeidžiant Chartijos 47 straipsnį.
- 54 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad SESV 18 straipsnį ir Chartijos 47 straipsnį reikia aiškinti taip: jais nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos notari, naudodamiesi jiems suteiktais įgaliojimais per priverstinio vykdymo procedūras, grindžiamas autentišku dokumentu, turi teisę išduoti vykdomuosius raštus, kurie, kaip matyti iš 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193), negali būti pripažinti ir vykdomi kitoje valstybėje narėje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 55 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

SESV 18 straipsnį ir Europos Sąjungos pagrindinių laisvių chartijos 47 straipsnį reikia aiškinti taip: jais nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos notariai, naudodamiesi jiems suteiktais įgaliojimais per priverstinio vykdymo procedūras, grindžiamas autentišku dokumentu, turi teisę išduoti vykdomuosius raštus, kurie, kaip matyti iš 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193), negali būti pripažinti ir vykdomi kitoje valstybėje narėje.

Parašai.